

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
KANTONALNI SUD U ZENICI
BROJ: 421Rs014678 22Rsž
Zenica, 08.04.2022. godine

Kantonalni sud u Zenici, u građanskom vijeću sastavljenom od sudija: Nusret Halilović, kao predsjednik vijeća, Adnan Baručija i Ramo Ljevaković, kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužitelja „HERCEG“ d.o.o. Maglaj, ul. Srebreničkih žrtava rata bb., kojeg zastupa punomoćnik Bašić Eldin, advokat iz Maglaja, protiv tuženih 1. Mustafa Aličković iz Zavidovića, Beše bb., 2. Edin Mujić iz Žepča, Balačići bb., 3. Admir Hantalović iz Zavidovića, Krivajska bb. i 4. Elvis Tubić iz Gračanice, Donja Orahovica-Polje bb, koje zastupa punomoćnik Franjo Marjanović, advokat iz Žepča, radi naknade štete, v.s. 47.523,40 KM i po protivtužbi tuženih radi utvrđenja ništavosti, v.s. 1.000,00 KM, odlučujući o žalbama tužitelja i tuženih podnesenim protiv presude Općinskog suda u Zavidovićima Odjeljenje u Maglajubroj 421Rs01467820 Rs 2 od 12.01.2022.godine, u sjednici vijeća održanoj dana 08.04.2022.godine, donio je sljedeću:

P R E S U D U

Žalba tuženog Mustafe Aličković i Edina Mujić se djelimično uvažava, prvostepena presuda preinačava tako što se odbija tužbeni zahtjev za isplatu iznosa od 957,00 KM od strane tuženog Mustafe Aličković, te iznosa od 3.984,67 KM od strane tuženog Edina Mujić, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 13.05.2019.godine kao dana podnošenja tužbe do isplate.

U preostalom pobijanom dijelu žalba tuženih i tužitelja u cijelosti se odbijaju i prvostepena presuda potvrđuje.

Odbijaju se tuženi sa zahtjevom za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu.

O b r a z l o ž e n j e

Stavom prvim izreke prvostepene presude obavezan je prvotuženi da tužitelju isplati iznos od 957,00 KM, te drugotuženi da tužitelju isplati iznos od 3.984,67 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 13.05.2019.godine, kao dana podnošenja tužbe do isplate.

Stavom drugim izreke prvostepene presude odbijen je tužitelj sa zahtjevom da se prvotuženi obaveže da tužitelju isplati iznos od 9.827,16 KM, da se drugotuženi obaveže da tužitelju isplati iznos od 4.248,19 KM, da se trećetuženi obaveže da tužitelju isplati iznos od 9.797,48 KM kao i da se obaveže četverotuženi da tužitelju isplati iznos od 9.827,16 KM, sve sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe do isplate, kao neosnovan.

Stavom trećim izreke prvostepene presude odbijeni su tuženi sa zahtjevom da se utvrdi da je djelimično ništavan ugovor o radu na određeno vrijeme broj 02-03/18 od 12.03.2018. godine zaključen između zaposlenika Aličković Mustafe i poslodavaca „Herceg“ d.o.o. Maglaj i to odredba člana 4. stav 1. alineja 22. i člana 16. stav 6. da je djelimično ništavan ugovor o radu na određeno vrijeme, broj: 7603/18 od 05.06.2018. godine zaključen između zaposlenika Mujić Edina i poslodavaca „Herceg“ d.o.o. Maglaj i to odredba člana 16. stav 5. da je djelimično ništavan ugovor o radu na određeno vrijeme, broj: 0803/17 od 13.09.2017.godine zaključen između zaposlenika Hantalović Admira i poslodavaca „Herceg“ d.o.o. Maglaj i to odredba člana 4. stav 1 alineja 20. i član 16. stav 5, da je djelomično ništavan ugovor o radu na određeno vrijeme, broj: 1903/18 od 23.10.2018. godine zaključen između zaposlenika Tubić Elvisa i poslodavaca „Herceg“ d.o.o. Maglaj i to odredba člana 4. stav 1. alineja 22 i člana 16. stav 6., te da je tuženi Aličković Mustafa zasnovao radni odnos kod tužitelja u periodu od 15.01.2018. godine do 11.03.2018. godine, što je tužitelj dužan priznati, kao neosnovani.

Stavom četvrtim izreke prvostepene presude je odlučeno da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Prvostepenu presudu pobijaju tužitelj i tuženi blagovremeno izjavljenim žalbama.

Tužitelj pobija prvostepenu presudu u odbijajućem dijelu (stav drugi izreke pobijane presude) i u dijelu odluke o troškovima postupka iz svih žalbenih razloga iz člana 208. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), predlažući ovome sudu da uvaži žalbu i prvostepenu presudu preinači na način što će usvojiti tužbeni zahtjev u cijelosti uz naknadu troškova postupka.

U odgovoru na žalbu tuženi su osporili navode žalbe predlažući da se ista odbije i prvostepena presuda potvrdi.

Tuženi pobijaju prvostepenu presudu u dosuđujućem dijelu (stav prvi izreke pobijane presude), u dijelu u kom je odbijen protivtužbeni zahtjev (stav treći izreke pobijane presude) i dijelu odluke o troškovima postupka zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primijene materijalnog prava, predlažući ovome sudu da uvaži žalbu tuženih i prvostepenu presudu u pobijanom dijelu preinači ili da istu ukine i predmet vrati na ponovni postupak.

U odgovoru na žalbu tužiteljje osporio navode žalbe predlažući da se ista odbije i prvostepena presuda potvrdi.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u žalbi, pazeći po službenoj dužnosti na povrede odredaba parničnog postupka i pogrešnu primjenu materijalnog prava u skladu sa odredbama člana 221. Zakona o parničnom postupku, drugostepeni sud je zaključio sljedeće:

Žalba tužitelja nije osnovana, dok je žalba tuženih djelimično osnovana.

Neosnovano žalitelji ističu povredu odredaba parničnog postupka iz člana 209. stav 1. u vezi s članom 8. Zakona o parničnom postupku, budući je prvostepeni sud upravo shodno odredbi člana 8. navedenog zakona ocijenio izvedene dokaze savjesno i brižljivo i to svaki dokaz zasebno i sve dokaze zajedno, te na temelju rezultata cjelokupnog postupka odlučio koje će činjenice uzeti kao dokazane, pa takvu ocjenu izvedenih dokaza prihvaća i ovaj sud.

Nadalje, na navode žalitelja valja navesti i da je pravo na ocjenu izvedenih dokaza zadržano za prvostepeni sud (čl. 8. ZPP-a) kojem pripada i ovlaštenje (čl. 110. ZPP-a) odlučivanja o trenutku u kojem je predmet spora spreman za presuđenje, odnosno ovlaštenje odlučivanja o dokazima koje će stranke provesti radi utvrđivanja odlučnih činjenica (čl. 81. st. 1. ZPP-a), a time što u vezi takvog postupanja stranke ocjenom dokaza nisu zadovoljni i smatraju da na temelju provedenih dokaza nije trebalo odlučiti kao u osporenoj presudi, prvostepeni sud nije počinio procesnu povredu iz člana 209. stav 1. a u vezi člana 8. Zakona o parničnom postupku na koju se u žalbama ukazuje.

Nema pravnog uporišta ni prigovor tuženih da pobijana presuda ne sadrži razloge na kojima je zasnovana. Naprotiv, po ocjeni ovog suda obrazloženje prvostepene presude sadrži sve elemente predviđene članom 191. stav 4. Zakona o parničnom postupku i nije u suprotnosti sa sadržajem iz spisa i izvedenim dokazima.

Osim toga, prvostepeni sud nije počinio niti ostale povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. stav 2. tač. 2), 3), 8), 9), 12) i 13) Zakona o parničnom postupku koje ovaj drugostepeni sud pazi po službenoj dužnosti na temelju odredbe člana 221. navedenog zakona, pa su žalbe žalitelja u ovom dijelu, u kojima ukazuju na povredu odredaba parničnog postupka, u cijelosti neosnovane.

Predmet ovog spora predstavlja zahtjev tužitelja za naknadu štete koju potražuje od tuženih koji su bili radnici kod tužitelja, te protivtužbeni zahtjev tuženih za utvrđenje djelimične ništavosti ugovora o radu zaključenih između tužitelja kao poslodavca i tuženih kao radnika.

Prvostepeni sud je na temelju nespornih činjenica, te činjenica utvrđenih ocjenom izvedenih dokaza, odnosno na temelju rezultata cjelokupnog postupka utvrdio činjenično stanje, koje i ovaj sud nalazi pravilno utvrđenim, a iz kojeg proizlazi:

- da su tužitelj u svojstvu poslodavca i tuženi u svojstvu zaposlenika zaključili ugovore o radu na određeno vrijeme na poslovima vozača teretnog motornog vozila u međunarodnom prijevozu robe;

- da su tuženim otkazani ugovori o radu;

- da je Triglav osiguranja d.d. Podružnica Zenica obavijestilo tužitelja da će imati gubitak bonusa pri osiguranju njihovog teretnog vozila u slijedeće tri godine u

ukupnom iznosu od 957,00 KM po polici osiguranja broj 0635386, za teretno vozilo reg. oznaka 181- J- 944, a radi štete koja se dogodila u Italiji po zelenoj karti, kojom je prilikom vozač Aličković Mustafa načinio štetu na ogradi u Treviolu u ul. De Gasperi 16 Bergamo u Italiji, a prikolicom koja je bila zakačena za teretno vozilo reg. oznaka 181-J-944;

- da je tuženi Mujić Edin u Izjavi od 06.07.2018.godine izjavio da je dana 06.07.2018.godine u 7,45 sati išao iz Halilovića prema Ilidži u Sarajevu te prilikom skretanja bilo je auto zaustavljeno na raskrsnici te je pokušao da se isključi i zakačio je paletar na desnoj strani i gumu prednju desnu na šlepi, branik, vratio se nazad i nastavio kretanje drugom dionicom puta;

- da je tuženi Mujić Edin u Izjavi od 15.10.2018.godine izjavio da je prilikom izlaska sa parkinga gledajući da ne zakači parkirani kamion zakačio na drugoj strani zadnjim krajem šlepe drugu šlepu prikolice koja je bila zakačena za kamion J-50-K-130 a parkirana 073-J-970, otkinuta na njoj prednja kuka jedna za kopčanje cerade i oštećenje nanoseno i na prednjoj desnoj strani te iste parkirane šlepe sa prikolicom kojoj je zakačio i na njoj oštećenje na zadnjoj lijevoj strani, oštećene su dvije kuke za zakopčavanje cerade i također cerada na tom mjestu;

- da je tuženi Mujić Edin u Izjavi od 15.10.2018.godine izjavio da je prilikom ulaska na parking zakačio kamion 181-J-944 pri čemu je ostao trag razbijena tj. oštećen poklopac maske lijeve strane;

- da je tužitelj kao prijevoznik sa Natron Hayat d.o.o. Maglaj kao naručiocem zaključio ugovor o prevozu dana 02.07.2012.godine radi prevoza kraft i MG papira na relaciji Natron –Hayat d.o.o. Maglaj –Italija u količini od 600 tona mjesečno za period 2012. godinu;

- da je tužitelj kao prijevoznik sa Natron Hayat d.o.o. Maglaj kao naručiocem zaključio Aneks V ugovora o transportu dana 08.03.2018.godine kojim se produžava rok trajanja osnovnog ugovora broj UG-201/12 od 02.07.2012.godine na period od 01.02.2018.godine 01.02.2019. godine;

- da je tuženi Aličković Mustafa bio privremeno spriječen za rad od 05. do 19.10.2018.godini te od 19.do 20.10.2018.godine;

- da je na ime tuženog Aličković Mustafu izdata kvalifikaciona kartica vozača broj 15767 sa važnosti od 02.04.2018.godine do 02.04.2023.godine;

- da je dana 16.10.2018.godine evidentirana prijava tuženog Mujić Edina koji je prijavio Herceg Emira vlasnika firme Herceg d.o.o. Maglaj i direktora firme Herceg Denija da mu ne dozvoljavaju da iz teretnog motornog vozila marke Scania reg. oz. K40-O-522 kojim je Mujić zadužen u firmi kao radnik uzme svoje lične stvari;

- da je tuženi Mujić Edin bio prijavljen kod tužitelja od 06.06.2018. godine do 16.10.2018.godine;

- da je na ime tuženog Mujić Edina izdata kvalifikaciona kartica vozača broj 12918 sa važnosti od 13.12.2016.godine do 13.12.2021.godine;

- da je tužitelj pozvao tuženog Mujić Edina da dana 22.10.2018.godine lično u firmi razduži stvari i dokumentaciju i preuzme svoje stvari;

- da je na ime tuženog Hantalović Admira izdata kvalifikaciona kartica vozača broj 14332 sa važnosti od 03.08.2017.godine do 03.08.2022.godine;

- da je na ime tuženog Tubić Elvisa izdata kvalifikaciona kartica vozača broj 17054 sa važnosti od 22.11.2018.godine do 22.11.2023.godine;

- prema nalazu i mišljenju vještakinje ekonomske struke Softić Diane prosječna realizacija dvije prijevoznike ture u inostranstvo (nema organizovanog prijevoza u zemlji) po godinama iznosi: 2017. godine 4.797,48 KM, 2018. godinu 4.837,16 KM, 2019.godinu 4.962,34 KM. Tužitelj je po povratnim turama fakturisao svom kupcu po dvije ture (prijevoza), a prihod za povratne ture je prosječno iznosio 4.749,34 KM. Za tužitelja je isplativije organizovati duple povratne ture, bez obzira na broj vozača, jer u tom slučaju on ima prihod i u dolasku i u povratku, jer na put ide "pun" i sa puta se vraća "pun" što znači da može ostvariti prihod i u dolasku i u povratku sa istim troškovima. Tužitelj je prilikom isplate zadnje plaće za svakog od tuženika vršio umanjenje isplate i to kako slijedi: Aličković Mustafa, 78,70 KM, Mujić Edin 217,00 KM, Hantalović Admir 50,48 KM, Tubić Elvis 179,50 KM. U periodu od 15.01.2018. godine do 11.03.2018.godine tužitelj nije bio prijavio Aličković Mustafu pa shodno tome nije evidentirana isplata plaće i pripadajućih doprinosa u poslovnim knjigama tužitelja, niti u fondovima za doprinose i poreze. Prosječna realizacija za analizirane fakture iznosi 4.749,34 KM, prosječni troškovi iznose 4.014,24 KM, a prosječna dobit iznosi 735,10 KM. Dalje navodi da vještaku nisu predloženi dokazi na ime troškova školovanja vozača, a odluka prema informacijama tužitelja se odnosi na upućivanje na put sa iskusnim vozačima i ti troškovi se odnose samo na troškove isplate bruto plaće. Tuženi su objavljeni kao zaposlenici tužitelja prema evidencijama tužitelja i to: Aličković Mustafa je objavljen 05.10.2018.godine, Mujić Edin je objavljen 16.10.20218. godine, Hantalović Admir je objavljen 04.04.2018.godine, Tubić Elvis je objavljen 15.04.2019.godine. Prije zasnivanja radnog odnosa svi tuženi su bili u radnom odnosu i to Aličković Mustafa je bio zaposlen kod JP ŠPD Zavidovići do 31.12.2017.godine, Mujić Edin je bio zaposlen kod SK-ŠPED Sarajevo do 25.12.2017.godine, Hantalović Admir je bio zaposlen kod OFIČINA METAL MEKANIKA ERMEN d.o.o. Zavidovići od 09.05.2017. godine a Tubić Elvis je bio zaposlen kod BAU Partner d.o.o. do 19.10.2018 godine;

- prema nalazu i mišljenju vještaka saobraćajne struke Zovko Franje predmetni vozači obavljaju prijevoz u međunarodnom prijevozu (Italija, Francuska) sa udvojenim posadama a vozač Edin Mujić je i sam obavljao prijevoz za Italiju (u Verona). U svim primjerima a koje je obrađivao, prijevoz sa teretom se obavljao i u povratnim

voznjama za BiH. Vremena obavljanja prijevoza vještak je pojedinačno analizirao po realizacijama i može sa sigurnošću zaključiti da se prijevoz sa udvojenom posadom obavio u kraćem vremenskom intervalu nego kao sa jednim vozačem. Ako se prijevoz sa udvojenom posadom obavi za 4,0 dana, taj isti prijevoz jedan vozač bi obavio za oko 6 dana. Vozači se moraju pridržavati propisa koji definiraju vrijeme vožnje, odmor radno vrijeme. Ako imaju odvojenu posadu vozača svaki od vozača može imati 9 sati vožnje, a dva puta sedmično mogu produžiti i na 10 sati, nakon čega se odmaraju 9 sati (umanjeni odmor) ili 11 sati (puni odmor), poslije toga opet po 9 sati vožnje tako da udvojena posada vozača može imati 9,0 sati vožnje više od posade sa jednim vozačem u jednom ciklusu radnog vremena nakon koje slijedi odmor. Vještak navodi da nije dobio narudžbenice za prijevoz pa se nije mogao referirati u kojem vremenskom roku je prijevoz trebao biti izvršen. Napominje da je po ugovoru o prijevozu između Natron Hayat (naručilac) i Herceg d.o.o. Maglaj (prijevoznik) u članu 5. Ugovora stoji da se prijevoznik obavezuje izvršiti prijevoz u roku od 4 dana od dana utovara. Po vještaku ovaj rok se prema priloženim destinacijama istovara može ispoštavati i sa jednim vozačem, a naravno dosta prije će izvršiti prijevoz sa udvojenom posadom. Vještak ukazuje na činjenicu da nema dokaza da predmetna vozila nisu bila na vožnjama u vremenu od 30 dana poslije prekida radnog odnosa sa predmetnim vozačima (na predmetnim nalozima su vožnje za vrijeme trajanja Ugovora o radu predmetnih vozača);

- prema nalazu i mišljenju vještaka mašinske struke Seferović Rifeta zbirna rekapitulacija visine štete za poluprikolicu i tegljač sa sedlom i dijelovi za zamjenu u iznosu od 2.371,12 KM, radovi potrebni za popravku 717,22 KM, potrošeni materijal potreban za popravku 317,36 KM, što ukupno iznosi 3.405,17 KM uz PDV od 578,97 KM što iznosi ukupno 3.984,37 KM te je po vještaku ukupna visina materijalne štete na poluprikolici i tegljaču tužitelja pričinjena od strane Mujić Edina u iznosu od 3.405,70 KM bez PDV odnosno 3.984,67 KM sa uračunatim PDV-om.

Na temelju ovako utvrđenih činjenica prvostepeni je sud zaključio da je djelimično osnovan tužbeni zahtjev tužitelja u odnosu na tuženog Aličković Mustafu koji se odnosi na zahtjev za isplatu štete koju je tužitelj trpio zbog gubitka bonusa osiguranja i u odnosu na tuženog Mujić Edina zahtjev na ime naknade štete na motornom vozilu tužitelja kojim je upravljao tuženi Mujić Edin. Naime, prvostepeni sud smatra da je izvedenim dokazom čitanjem obavijesti Triglav osiguranja d.d. od 26.02.2019.godine tužitelj dokazao da će imati gubitak bonusa pri osiguranju njegovog teretnog vozila u slijedeće tri godine u ukupnom iznosu od 957,00 KM po polici osiguranja broj 0635386 obzirom da je vozač teretnog vozila reg. oznaka 181-J-944 pričinio štetu koja se dogodila u Italiji po zelenoj karti, kojom je prilikom vozač Aličković Mustafa načinio štetu na ogradi firme Treviola. Isto tako prvostepeni sud smatra da je osnovan zahtjev tužitelja da se tuženi Mujić Edin obaveže da tužitelju isplati iznos od 3.984,67 KM na ime štete koju je pričinio na teretnom vozilu tužitelja budući da iz Izjava ovog tuženog proizilazi da je štetu prouzrokovao. Visina štete je utvrđena provedenim vještačenjem po vještaku mašinske struke u iznosu od 3.984,67 KM sa uračunatim PDV-om.

Žalbom tuženih Aličković Mustafe i Mujić Edina se osnovano ukazuje da je prvostepeni sud na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje pogrešno primijenio

materijalno pravo odredbe člana 89. stav 1. Zakona o radu („Službene novine Federacije BiH“, broj 26/16, 89/18 i 23/20 Odluka Ustavnog suda FBiH) i s tim u vezi ostvarena povreda pravila o teretu dokazivanja (čl. 7. st. 1. i čl. 123. st. 1. ZPP).

Materijalno-pravna osnova tužbenog zahtjeva koji se odnosi na naknadu štete zbog gubitka bonusa pri osiguranju i naknade štete koja je prouzrokovana na motornom vozilu je u odredbi člana 89. stav 1. Zakona o radu koja propisuje da radnik koji na radu ili u vezi sa radom namjerno ili zbog krajnje nepažnje prouzrokuje štetu poslodavcu, dužan je štetu nadoknaditi.

Ovom normom je regulisana odgovornost radnika za štetu koju prouzrokuje poslodavcu na radu ili u vezi sa radom uz ispunjenje slijedećih uvjeta: da je šteta prouzrokovana od strane radnika na radu ili u vezi rada, da je radnik štetu učinio namjerno ili krajnjom nepažnjom, da postoji uzročna veza između radnje i posljedice i da ne postoje razlozi za isključenje odgovornosti radnika.

U postupku je utvrđena šteta u vidu gubitka bonusa pri osiguranju u iznosu od 957,00 KM i šteta na motornom vozilu u iznosu od 3.984,67 KM sa uračunatim PDV-om. U pogledu štete koja se odnosi na gubitak bonusa pri osiguranju prvostepeni sud je odgovornost tuženog Aličković Mustafe zasnovao na obavijesti Triglav osiguranja d.d. od 26.02.2019.godine, dok je odgovornost tuženog Mujić Edina zasnovao na Izjavama ovog tuženog koje su date povodom oštećenja motornog vozila kojim je upravljao ovaj tuženi.

U pogledu krivnje, bi se imalo zaključiti da je prvostepeni sud smatrao da tuženi Aličković Mustafa i Mujić Edin nisu postupali kao dobri stručnjaci. Uzročna veza između štete i posljedice nije obrazlagana ali bi proizilazila iz prirode posla. Prvostepeni sud nije utvrdio postojanje razloga za isključenje odgovornosti na strani ovih tuženih.

Pažnja dobrog stručnjaka (iz st.2. čl.18. ZOO-a), prema praksi sudova, spada u običnu nepažnju (culpa levis) u koju spada i kada štetnik ne postupa kao naročito pažljiv čovjek tj. dobar domaćin ili dobar privrednik (iz st.1. čl. 18. ZOO-a).

Dakle, u postupku, u odnosu na konkretni, slučaj je utvrđena obična nepažnja tuženog Aličković Mustafe zbog gubitka bonusa pri osiguranju jer je načinio štetu na ogradi u Italiji tako da je došlo do plaćanja po zelenoj karti i polici osiguranja od strane osiguravajućeg društva sa kojim tužitelj ima zaključen ugovor o osiguranju, a tuženi Mujić Edin za štetu koja je nastala na motornom vozilu prilikom upotrebe istog.

Za običnu nepažnju predviđena je odgovornost propisana članu 154. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, osim ako je presumirana krivnja propisana posebnim zakonom ili to iz smisla zakonskog pravila to nedvojbeno proizilazi. Dakle samo je u tim slučajevima, onaj ko drugom prouzrokuje štetu dužan nadoknaditi je, ukoliko ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivice.

Štetnik je radio namjerno ako je bio svjestan da će svojom protivpravnom radnjom prouzrokovati ili da može prouzrokovati drugom štetu pa je ipak htio da ona nastupi, ili je pristao na nezine posljedice.

Nepažljivo postupa onaj koji ne želi nastupanje štetne posljedice niti na nju pristaje, ali se ne ponaša onako kako bi trebao (kako nalažu pravila pravnog poretka), jer smatra da do štete neće doći ili da će je moći spriječiti (svjesna nepažnja), odnosno ne zna da svojim postupanjem može uzrokovati štetu premda bi to trebao znati (nesvjesna nepažnja). Nepažnja kao jedan od subjekata krivnje u smislu člana 89. stav 1. Zakona o radu javlja se u dva temeljna oblika tj. kao krajnja nepažnja i kao obična nepažnja. O krajnjom nepažnji je riječ onda kada je štetnik u svom postupanju zanemario i ovakvu pažnju koja se može i mora očekivati od svakog čovjeka prosječnih sposobnosti.

Kako iz naprijed navedene odredbe Zakona o radu proizilazi da je radnik odgovoran nadoknaditi štetu poslodavcu u vezi sa svojim radom samo ako je utvrđen teži stepen krivnje tj. namjera ili krajnja nepažnja, a u postupku je u odnosu na rad tuženih utvrđena obična nepažnja, to nije bilo osnova da se obavežu tuženi Aličković Mustafa i Mujić Edin za naknadu štete.

Tužitelj, kao poslodavac, u postupku nije dokazao namjeru ili krajnju nepažnju tuženih Aličković Mustafe i Mujić Edina kao radnika u vršenju svojih dužnosti kao vozača motornih vozila, pa je stoga trebalo odbiti tužbeni zahtjev tužitelja kao neosnovan, primjenom člana 89. stav 1. Zakona o radu.

Prvostepeni sud je pogrešno primijenio materijalno pravo u pobijanoj odluci kada je tužene Aličković Mustafu i Mujić Edina obavezao da nadoknade štetu tužitelju u vezi sa radom kod utvrđenja da su ovi tuženi postupali sa običnom nepažnjom, a tužitelj na kom je bio teret dokaza u smislu člana 7. i 123. Zakona o parničnom postupku nije dokazao namjeru ili krajnju nepažnju ovih radnika.

Shodno naprijed navedenom, prvostepena presuda je i preinačena na način da je žalbu tuženih Aličković Mustafe i Mujić Edina valjalo uvažiti i odbiti kao neosnovan tužbeni zahtjev usmjeren na isplatu iznosa od 957,00 KM te iznosa od 3.984,67 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 13.05.2019.godine pa do isplate primjenom odredbe iz člana 229. tačka 4. Zakona o parničnom postupku.

Žalba tužitelja nije osnovana.

U pogledu zahtjeva tužitelja da se tuženi obavežu da tužitelju isplate troškove obuke u slučaju prijevremenog otkaza te naknadu štete u visini dvije prosječne realizacije kamiona koje se u praksi ogledaju u tzv. „ležarini kamiona“ prvostepeni sud je u bitnome zaključio da tužitelj nije dokazao da je vršio obuku tuženih za međunarodni transport, te da mu je nastala šteta prestankom radnog odnosa tuženih kod tužitelja, da su tuženi dužni nadoknaditi tužitelju dvije prosječne realizacije kamiona. Naime tuženi su prilikom zasnivanja radnog odnosa ispunjavali uvjete za vozača teretnih vozila što proizilazi iz provedenih dokaza i tokvalifikacione kartice vozača za tužene kao i iskaza

tuženih. Također tužitelj nije dokazao da nije koristio vozne jedinice koje su vozili tuženi nakon prestanka radnog odnosa tuženih čime je tužitelju nastala šteta jer na te okolnosti tužitelj nije predložio i proveo dokaze što je prema odredbi člana 123. Zakona o parničnom postupku bio dužan.

Iz stanja spisa proizilazi da su stranke zaključile ugovor o radu u kom ugovoru su u članu 4. stav 1. alineja 20. ugovorile „u skladu sa navedenim odredbama Zaposlenik se obavezuje ispoštovati Ugovor o radu u njegovom ukupnom trajanju na koji je određen, tj. od dvije godine, u suprotnom ako Zaposlenik samovoljno da otkaz, obavezuje se da poslodavcu snosi troškove obuke koji je poslodavac imao prilikom njegove obuke (obučavanje vozača-upoznavanje sa kamionom, radom i rukovanjem kamiona, upućivanje na put u duploj posadi sa drugim zaposlenikom – profesionalnim vozačem). Dalje, u članu 16. stav 6. alineja 3. ugovorile „u slučaju iznenadnog otkaza, otkaza Zaposleniku (bez poštivanja otkaznog roka) kojim se ne poštuje otkazni rok, odnosno kada zaposlenik nenajavljeno da otkaz i time prestane sa svojim radnim obavezama i zadacima, ne dovršavajući započete poslove dužan je da nadoknadi štetu Poslodavcu u iznosu od dvije prosječne realizacije „kamiona“ – usluga prijevoza, u suprotnom Poslodavac može uz saglasnost radnika ili na osnovu izvršne sudske presude, svoje potraživanje naplatiti uskraćivanjem isplate plaće, odnosno uskraćivanjem isplate naknade plaće ili dijela naknade plaće.“

Materijalno pravna osnova za potraživanje naknade štete koju tužitelj definiše kao troškove obuke u slučaju prijevremenog otkaza i izgubljena dobit u dvije prosječne realizacije kamiona nalaze se u naprijed citiranim odredbama zaključenih ugovora o radu na određeno vrijeme.

Tužitelj žalbenim navodima ustrajava da pitanje naknade na ime obuke nije vezano i za formalnu obuku (koju su vozači već prošli u autoškoli) već praktičnu obuku koja traje za vrijeme upoznavanja vozača sa novim kamionom, radom i rukovanjem istim, upoznavanje sa postupcima i ponašanjem na graničnim prelazima, carinama i sl. Ističe da u ugovoru o radu sporne odredbe člana 16. stav 6. alineja 3. nisu uslovljene i stvarnim nastankom štete i te činjenice tužitelj nije trebao dokazivati, kako to zaključuje prvostepeni sud, tako da sama činjenica otkazivanja ugovora dovodi do ispunjavanja uvjeta iz navedene odredbe ugovora. Suština žalbe tužitelja se svodi na tvrdnju da su tuženi prošli obuku i postali vozači tako da više nisu početnici za druge poslodavce, a za period rada kod tužitelja isplaćivane su im plaće i uplaćivani doprinosi, zauzvrat su dužni isplatiti iznos od 5.000,00 KM na ime obuke u slučaju prijevremenog napuštanja jer su ipak kao početnici znatno koštali poslodavca, a u konačnici nisu mu donijeli očekivanu korist, a pored toga umjesto da ima obučene vozače mora tražiti nove uglavnom neobučene vozače.

Navedene žalbene tvrdnje neosnovane su, kako u činjeničnom tako i u materijalnopravnom smislu. Naime, iz sadržaja provedenog dokaznog postupka nesumnjivo proizilazi da su tuženim otkazani ugovori o radu. Nakon otkaza ugovora o radu tuženim tužitelj smatra da mu pripada pravo na naknadu štete. U konkretnom slučaju, tužitelj, u obliku zahtjeva za isplatu troškova obuke i naknade štete,

traži realizaciju ugovorenih odredbi na način da od tuženih potražuje iznose koji predstavljaju prosječno realizovani troškovi prijevoza.

Prije svega, treba poći od odredaba ugovora o radu a koje odredbe predstavljaju materijalno pravnu osnovu za zahtjev tužitelja. U tom smislu stranke su ugovorile da će tuženi kao radnici snositi tužitelju kao poslodavcu troškove obuke koji je poslodavac imao prilikom njihove obuke (obučavanje vozača-upoznavanje sa kamionom, radom i rukovanjem kamiona, upućivanje na put u duploj posadi sa drugim zaposlenikom – profesionalnim vozačem). Iz ovakvog ugovaranja proizilazi da poslodavac ima pravo na troškove obuke s tim da je dalje definisano šta podrazumijeva obuku. Iz stanja spisa proizilazi da su tuženi ispunjavali uvjete za vozače teretnih vozila što ni sam tužitelj ne osporava, ali tužitelj smatra da mu pripada pravo na troškove praktične obuke. Prema nalazu vještakinje finansijske struke obuka prema informacijama tužitelja se odnosila na upućivanje na put sa iskusnim vozačima i ti troškovi se odnose samo na troškove bruto plaće. I po ocjeni ovog suda tužitelj nije dokazao visinu troškova obuke, tako da je neosnovano pozivanje tužitelja u žalbi da je pretpostavka da se dužnik obavezuje na manje a ne na više.

Ako sud na osnovu ocjene izvedenih dokaza ne može sa sigurnošću utvrditi neku činjenicu, o postojanju te činjenice zaključit će primjenom pravila o teretu dokazivanja, shodno odredbi člana 126. Zakona o parničnom postupku. Pravilo o teretu dokazivanja obavezuje sud da uzme za nedokazanu onu tvrdnju za čiju istinitost stranka koja se na tu činjenicu poziva u svoju korist nije predložila sudu dovoljno adekvatnih dokaznih sredstava. Budući da tužitelj nije dokazao visinu troškova obuke, i prema ocjeni ovog suda nisu ispunjeni uvjeti da se tuženi obavežu na naknadu troškova obuke, stoga je pravilno prvostepeni sud odbio ovaj tužbeni zahtjev.

Nije u pravu tužitelj kada tvrdi da sporne odredbe člana 16. stav 6. alineja 3. nisu uslovljene i stvarnim nastankom štete i da te činjenice tužitelj nije trebao dokazivati. Tužitelj gubi iz vida odredbu člana 16. stav 6. alineja 3. kojom je regulisano da je radnik ne dovršavajući započete poslove dužan nadoknadi štetu Poslodavcu u iznosu od dvije prosječne realizacije „kamiona“ – usluga prijevoza. Iz tog razloga, po ocjeni ovog suda, a u smislu materijalnopravne odredbe na koju se tužitelj poziva da bi postojao osnov za naknadu štete i da bi tužitelj to pravo ostvario treba da se ne dovrše započeti poslovi. Iz stanja spisa ne proizilazi da je tužitelj dokazao da su postojali takvi poslovi koji nisu mogli biti realizovani iz razloga otkaza ugovora o radu tuženim. Istina tužitelj je dokazao da je u spornom periodu imao zaključen ugovor o prijevozu s Natron Hayat kao naručiocem po kom ugovoru je tužitelj kao prijevoznik morao izvršiti prijevoz u roku od 4 dana od dana utovara. Međutim, kako to proizilazi iz nalaza i mišljenja vještaka saobraćajne struke vještak nije dobio narudžbenice za prijevoz pa se nije mogao referirati u kojem vremenskom roku je prijevoz trebao biti izvršen. Isto tako vještak ukazuje na činjenicu da nema dokaza da predmetna vozila nisu bila na vožnjama u vremenu od 30 dana poslije prekida radnog odnosa sa predmetnim vozačima (na predmetnim nalogima su vožnje za vrijeme trajanja Ugovora o radu predmetnih vozača). Prema tome u konkretnom slučaju tužitelj nije dokazao koji to poslovi nisu realizovani zbog otkaza ugovora o radu tuženim, a što dalje upućuje na zaključak da nisu ostvareni uvjeti da se

tuženi obavežu na naknadu štete u visini dvije prosječne realizacije „kamiona“ – usluga prijevoza.

Odlučujući o osnovanosti protivtužbenog zahtjeva tuženih za utvrđenje djelimične ništavosti odredaba ugovora o radu na određeno vrijeme prvostepeni sud nalazi da tuženi nisu dokazali postojanje pretpostavki za utvrđenje ništavim spornih odredabaugovora o radu na određeno vrijeme broj 02-03/18 Od 12.03.2018.godine zaključen između zaposlenika Aličković Mustafe i poslodavaca „Herceg“ d.o.o. Maglaj i to odredba člana 4. stav 1. alineja 22. i član 16. stav 6., ugovora o radu na određeno vrijeme, broj:7603/18 od 05.06.2018.godine zaključen između zaposlenika Mujić Edina i poslodavaca „Herceg“ d.o.o. Maglaj i to odredba člana 16. stav 5., ugovora o radu na određeno vrijeme, broj: 0803/17 od 13.09.2017. godine zaključen između zaposlenika Hantalović Admira i poslodavaca „Herceg“ d.o.o. Maglaj i to odredba člana 4. stav 1. alineja 20. i član 16. stav 5., ugovora o radu na određeno vrijeme, broj: 1903/18 od 23.10.2018.godine zaključen između zaposlenika Tubić Elvisa i poslodavaca „Herceg” d.o.o. Maglaj i to odredba člana 4. stav 1. alineja 22. i 16. stav 6., pa odbija kao neosnovan protivtužbeni zahtjev.

Suprotno žalbenim navodima tuženih, prvostepeni sud dovoljno je ispitao sve okolnosti koje su pravno relevantne za donošenje zakonite odluke u ovome sporu po protivtužbi tuženih, te je na temelju provedenih dokaza u okviru dokaznih prijedloga stranaka i njihove pravilne ocjene, u obrazloženju presude utvrdio potrebno činjenično stanje i na njega pravilno primijenio materijalno pravo na koje se pozvao, stoga nije počinjena u žalbi tuženog sadržajno istaknuta povreda odredbi postupka iz člana 209. stav 1. u vezi s članom 8. Zakona o parničnom postupku.

Tuženi opširnim žalbenim navodima osporavaju pravilnost zaključaka i utvrđenja prvostepenog suda zauzetog po svim spornim pitanjima i to tvrdnjama koje su iznosili i tokom postupka a na koje je prvostepeni sud odgovorio te iznio detaljno i sveobuhvatno obrazloženje koje je ovome sudu u svemu prihvatljivo.

Neosnovano se tuženi pozivaju na odredbe člana 12. i 15. Zakona o obligacionim odnosima. Iako Zakon o radu ne upućuje na primjenu općih odredbi obligacionog prava, dakle i Zakona o obligacionim odnosima, evidentno je da su stranke zaključenjem ugovora o radu na određeno vrijeme primjenu istog ugovorile. Učesnici u prometu slobodno uređuju obligacione odnose, a ne mogu ih uređivati suprotno Ustavu, prisilnim propisima i moralu društva (član 10. ZOO). U tom smislu, sloboda uređivanja obligaciono pravnih odnosa podrazumijeva slobodu suugovaratelja da samostalno i slobodnom voljom (načelo autonomije volje) odlučuju hoće li zasnovati određeni obligaciono pravni odnos, s kim će ga zasnovati i s kojim sadržajem. Stranke ovog postupka su tužitelj kao poslodavac, te s druge strane, tuženi kao radnici. U konkretnom slučaju stranke su ugovorile da će u slučaju otkaza ugovora o radu radnik biti u obavezi da poslodavcu snosi troškove obuke, te su ugovorile naknadu štete poslodavcu zbog ne realizacije započetih poslova kada se otkáže ugovor o radu radniku. Tako ugovaranje nije u suprotnosti sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima. Istina Zakon o radu ne predviđa ovaj način ugovaranja naknade štete, ali isti način ugovaranja ne isključuje

odnosno ne zabranjuje. Zakon o obligacionim odnosima propisuje slobodu uređivanja obligacionih odnosa i to je u domenu ugovornih strana, a u konkretnom slučaju nije povrijeđeno načelo savjesnosti i poštenja, a niti načelo jednake vrijednosti davanja. Po osnovu zaključenog ugovora o radu tuženi su obavljali rad za tužitelja, te su za obavljani rad primali plaću. Isto tako ne radi se ni o zloupotrebi prava jer nije protivno cilju zbog koga je ono zakonom ustanovljeno. Dakle, ne radi se o ugovoru koji je suprotan općim propisima obligacionog prava.

Nisu u pravu žalitelji kada tvrde da je poslodavac uvjetovao otkaz ugovora o radu sa isplatom troškova obuke i naknade štete. Iz sadržaja zaključenih ugovora ne proizilazi to što tvrde tuženi, nego proizilazi da u slučaju otkaza ugovora o radu od strane radnika tada je isti u obavezi da naknadi troškove obuke i naknadi štetu zbog nezavršenih poslova. Niti jedna odredba zaključenog ugovora o radu ne isključuje mogućnost da radnik otkáže ugovor o radu, šta više u članu 16. ugovora o radu je regulisano kada radnik može otkazati ugovor o radu a što je u skladu sa odredbama Zakona o radu koje propisuju otkaz od strane radnika.

Predmetne odredbe nisu utvrđene ni da su protive niti drugim prisilnim propisima iz razloga kako je to pravilno obrazložio prvostepeni sud uz navode da prilikom tvrdnje tuženog da bi bili u suprotnosti s Zakonom o radu isti se poziva na odredbe člana 94., 99. i 104. Zakona o radu, međutim, sporne odredbe zaključenih ugovora o radu nisu protivne navedenim odredbama. Prema tome pravilno je prvostepeni sud pri odlučivanju o toj činjenici primijenio pravilo o teretu dokazivanja, ne nalazeći niti po službenoj dužnosti razlog za ništavosti niti protivnost odredbi člana 4. i 16. ugovora o radu na određeno vrijeme.

Što se tiče odluke o troškovima prvostepenog postupka, ovaj sud utvrđuje da su prilikom donošenja takve odluke uzete u obzir sve okolnosti, a sve s obzirom da su obje stranke izgubile parnicu. Naime, tužitelj je u cijelosti odbijen sa tužbenim zahtjevom, a isto tako i tuženi su u cijelosti odbijeni s prvotuzbenim zahtjevom. Pored navedenog stranke su isticale čitav niz prigovora kako u osporavanju tužbenog, tako u osporavanju protivtužbenog zahtjeva, odnosno obje stranke su svojim dispozicijama utjecale na tok i trajanje postupka, ovaj sud utvrđuje da svaka stranka snosi svoje troškove postupka, i to kako prvostepenog tako i žalbenog, iako su tuženi djelimično uspjeli sa žalbom koji u kvalitativnom i kvantitativnom dijelu predstavlja uspjeh sa 1/3. Prema tome, gubitak parnica od strane stranaka u cijelosti opravdava odluku prvostepenog suda da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Odluka o troškovima žalbenog postupka donijeta je primjenom odredbi iz člana 387. stav 1. i člana 397. stav 1. Zakona o parničnom postupku. Izdatak koji su tuženi imali zbog davanja odgovora na žalbu za ishod ovog žalbenog postupka nije bio potreban, radi čega tuženim saglasno odredbi iz člana 387. stav 1. Zakona o parničnom postupku ne pripada pravo na naknadu tih troškova.

Na temelju iznesenog odlučeno je kao u izreci primjenom odredbe iz člana 226. i 229. tačka 4. Zakona o parničnom postupku.

Predsjednik vijeća
Nusret Halilovićs.r.